

S. HIERON. Furtum est omne, quod alterius damno acquiritur. Lib. 2, super *Epist. ad Ephes.*, cap. 4, in illud : *Qui furabatur.*

S. ISIDORUS HISPALENS. Furtum est rei alienae clandestina contractio. Lib. 5, *Etimol.*, cap. 26, verbo *Furtum*.

S. ANTONIN. *Diferentia.* Difert furtum a rapina; quia furtum oculatum, rapina vero violentam usurpatum importat. Part. 2, tit. 4, cap. 42, § 8.

S. THOMAS AQUINAS. Furari et rapere inter se differunt; quia primum latenter, secundum hostiliter. Super II, ad *Cor.*, part. XII, lect. 4.

Furtum et rapina inter se sunt distincta: nam furtum est, quando dolo et clanculum; rapina vero, quando apera et manifesta via, sua cipiā bona nulla premente necessitate per injuriam auferuntur. 2, 2, quest. 66, art. 1. in *Axiomate*.

SENTENTIA PATRUM.

S. ANTONIN. 4. Qui furtum facit, dignus est suspedio. Part. 2, tit. 4, cap. 23, § 6.

S. AUGUST. 2. Furtum in pauperē et divite, unum peccatum est furti, sed divitem plus facit reum: quia pauper inopiam, dives autem, cum abundet, facit furtum. De *quest. Vel. et Novi Testamenti*, quest. 12h.

3. Eleganter et veraciter Alexandro illi magno quidam comprehensus pirata respondit: nam cum idem rex hominē interrogasset, quid evideatur ut mare habebet infestum? ille libera contumacia: Quod tibi inquit, ut ore terrarum. Sed quia id ego exiguo navigio facio, latro vocor: quia tu magna classe imperator. Lib. 4, de *Civit. Dei*, cap. 4.

4. Ecce infer sanctos est Iudas, ecce fur est Iudas, et non contemnitur, fur sacilegus, non qualisque fur, et toleratur, fur loculorum, sed Dominicorum; loculorum, sed sacerdotum. *Prose.*

5. Si crimina discernuntur in foro qualisunque fur et plenalet, et non sic iudicatur furtum rei privatae, quomodo publice, quanto vehementius iudicandus est fur sacrilegus? Tract. 50, super *Joan.*, cap. xii.

6. Melius est pauperem et sufficientem esse, nullique ex dato placere, quam aliquem haderre furio. *De Conflicto vitor. et viti.*, cap. 18.

7. Latro timet malum, et ubi non potest non facit, et tamen latro est: Deus enim cor interrogat, non manum. Homil. 9, ex *Quirquinqua homil.*

8. Quod per furtum subducis, ne cedo perdes: nemo enim habet injustum lucrum, sine justo danno. *Prose.*

9. Qui furatur, verbi gratia, acquirit vestem, sed coelesti iudicio perdet fidem: ubi lucrum, ibi damnum. Serm. 2, *Sabbat. post 3. Dom. Quadragesima*.

10. Cum quassatum fuisset a Socrate ridente cur sic fortiter rideret, respondit: Video magnos latrones ad suspendum duci facere parvos. *Prose.*

11. Et alta voce clamasse referatur: O quam digniores es sis suspendi, qui in cathedris et dominibus habitat, latrocina majora committantes, quam qui in silvis cum tremore quotidie demorantur. Serm. 31, ad *Frat. ineremo*.

12. Si propterea non facit furtum, quia times ne judiceris, intus in corde fecisti: reus furti tenoris, et nil tulisti. Habe in *Decretis Gratiani*, part. 2, de *Penit.*, dist. 4, can. 8.

13. Quis fur sequo animo furem patitur? Lib. 2 *Conf.*, cap. 4.

14. Non est aliud cum fure concurrere, nisi vel furari cum eo, vel furtum ejus cordis placito accipere. Epist. 464.

15. Dominus fures puniri, si non se correxerint. Epist. 466.

16. Qui furarunt, alienum auferunt. Lib. 4, de *Doctr. Christi*, cap. 29.

17. Pejor est qui concupiscendo, quam qui miserando furatur. *Contra Mendac.*, cap. 8.

18. Quamvis gravis sit homicidium quam furtum, pejus est tamē facere furtum, quam pati homicidium. *De Mendac.*, cap. 8.

19. Si furtum omne peccatum est, ab omni furio est abstinentium. *Contra Mendac.*, cap. 8.

20. Non sequundus est fur quilibet ei furi, qui misericordia voluntate furatur. *Prose.*

21. Graviss est avaritia, quam misericordia furtum facere: et gravius est admittere misericordia, quam furi avaritia. *Ibid.*

22. Furem nocturnum, sed non diurnum nisi se defendat, licet occidere. In *Decretis Gratiani*.

23. Non fur solum, sed et ille reus tenetur, qui furti conscius, quarerente possesse non indicat. Super *Prov.*, cap. XXIX.

24. Furtum quasi sacrilegium a virgine detestandum est. Epist. 27, ad *Eustoch.*

25. Non fur solummodo, sed etiam ille reus tenetur, qui conscius furti, non vult quarerente indicare, cum valeat. Lib. 3, super *Prov.*, cap. XXIX, super *Ibid.*: *Qui cum fare.*

26. Fure non solum in majoribus, sed etiam in minoribus iudicatur: non enim id quod furtum ablatum est, sed mens furantis attenditur. Super *Epist. ad Tit.*, cap. II, in *Ibid.*: *Non furantes.*

27. In furo quatumcumque quis abstulerit, furti crimen incurrit. *Prose.*

28. Quomodo potest fidelis esse in substantia Dei, qui carnali domino fidem exhibere non potuit? *Ibid.*

HUGO A. S.
VICTORE.

29. Fur de nocte venit, spoliat, subito invadit, et perimit incertos, encupatur, domum sufficit, late, immisericors est, secretos introitum querit, ad omnem strepitudinem pavet. Lib. 4, de *Propriet. rerum*, cap. 6.

30. Fures in suis viribus non confidunt, sed potius in insidiis. Super *Levit.*, cap. 2.

31. Sunt multi, qui se reges et prelatos astimant, cum revera non sint, nisi nomine tenuis, re autem pirate, vel latrones. *Prose.*

32. Unde Alexander querenti a quadam pirata, quare devastaret mare? dicitur respondisse: Ego quia parva sepha mare devasto, dico pirata, tu vero quia classe magna totum orbem devistas, dicas imperator.

33. Et Socrates videns praepositorum ejusdem principis dicere quendam latronem ad patibulum, dixit: Magni fures parvum latronem suspendunt. Super *Prov.*, cap. XVI.

S. JOANNES CHRYSOST.

34. Quid latrone sceleris? nonne hoc sumum malitiae genus? Post med. prologi super *Joan.*

35. Latrocini merces est voluptas. Homil. 18, super I, *Cor.*, in *Morali*.

36. Furi lux inimica, molestus est justus. Homil. 28, super II, *Cor.*

37. Furtum segnitus est; non ad furtum impellit penuaria, sed ad laborem. Serm. 2, super *Epist. ad Ephes.*, in *Morali*.

JOAN. TRITH.

38. Furem facit prava hominis voluntas: et dum ei consuetudini non resistit, quasi furans di quaeranda necessitas generatur. Epist. 15, ad *Nicol. presbyt. Morniens.*

S. PETRUS DAM.

39. Qui non corrigit puerum ova furantem, magnum postea latronem patitur, equorum stabula perfringentem. Lib. 1, opist. 20, ad *Catalaunum antipap.*

PHILIP JUD.

40. Ne furtum facias; qui enim alienis inhiat, hostis publicus, voluntate omnes, vi quoquot valet, spoliat. *Decalog.*

SALVIANUS.

41. Excusabilis furi reus est, qui ad furtum cogi videatur invitus. Lib. 4, de *Gubern. Dei.*

42. Furtum, ut putas, servile vitium est: et tu furtum dices facis, quando a Deo vetita pressuram; omnes siquidem fura faciunt, qui illicita committunt. *Ibid.*

43. Furtum in omni quidem est hominem malum facinus, sed damnabilis absque dubio si tenetur furatur aliquando. *Ibid.*

44. Latrones hoc proverbio uti solent: ut qui furantur non auferunt vitium, dedisse se dicant. *Ibid.*

S. THOMAS AQUINAS.

45. Nullum peccatum est ita periculosum, siut furtum: nullum enim remittitur sine satisfactione et penitentia. Opusc. 9, de *Decem precept.*, precept. 7, verbo *Non furtum.*

SENTENTIA PAGANORUM.

46. Damnis merito gravioribus is punitur, qui locis publicis, quam qui privatim furtum egit. Sect. 29, *Problem.*, quest. 14.

47. Si quis rem furio sublatam volens, sciens recepit; eandem ponam, quam ille furatus est, subeat. Syrigia 4, lib. 42, de *Legibus*.

48. Multi furto non erubescunt; furtū minuta puniuntur, magna triumphis feruntur. Epist. 87. Vnde etiam tit. *Crimen*, sent. 14; *Eleemosyna*, sent. 13; *Invenire*, sent. 20; *Pecunia*, sent. 133; *Proprietas*, sent. 3; *Restitutio*, sent. 3, 4.

GAUDIUM.

Definitio. Gaudium est elatio animi super his, s. HIERON. que digna sunt exultantis. *Prose.*

Lætitia vero est effrenata animi elatio, que modum, Lib. 3, super *Epist. ad Galat.*, cap. 7, in illud: *Gaudium, pax.*

Gaudium verum est ex contemptu presentium venientis festivis mentis iucunditas spiritalis. De *Fruct. carnis et spiriti*, cap. 17.

36. Furi lux inimica, molestus est justus. Homil. 28, super II, *Cor.*

37. Furtum segnitus est; non ad furtum impellit penuaria, sed ad laborem. Serm. 2, super *Epist. ad Ephes.*, in *Morali*.

38. Furem facit prava hominis voluntas: et dum ei consuetudini non resistit, quasi furans di quaeranda necessitas generatur. Epist. 15, ad *Nicol. presbyt. Morniens.*

39. Qui non corrigit puerum ova furantem, magnum postea latronem patitur, equorum stabula perfringentem. Lib. 1, opist. 20, ad *Catalaunum antipap.*

40. Ne furtum facias; qui enim alienis inhiat, hostis publicus, voluntate omnes, vi quoquot valet, spoliat. *Decalog.*

41. Excusabilis furi reus est, qui ad furtum cogi videatur invitus. Lib. 4, de *Gubern. Dei.*

42. Furtum, ut putas, servile vitium est: et tu furtum dices facis, quando a Deo vetita pressuram; omnes siquidem fura faciunt, qui illicita committunt. *Ibid.*

43. Furtum in omni quidem est hominem malum facinus, sed damnabilis absque dubio si tenetur furatur aliquando. *Ibid.*

44. Latrones hoc proverbio uti solent: ut qui furantur non auferunt vitium, dedisse se dicant. *Ibid.*

45. Nullum peccatum est ita periculosum, siut furtum: nullum enim remittitur sine satisfactione et penitentia. Opusc. 9, de *Decem precept.*, precept. 7, verbo *Non furtum.*

46. Gaudium est species delectationis. *Ibid.*, cap. 6.

5. Singula gaudia tristitia permixta sunt. Part. 4, lit. 3, cap. 7, § 2.

6. Est gaudium, quod non datur impensis, sed illis qui te gratis colunt, quorum gaudium tu ipsi es. *Prose.*

7. Et ipsa est beata vita gaudere ad te, de te, proper te: ipsa est, et non est altera: qui au-

S. AMBRO.

HUGO A. S.

VICTORE.

S. JOANNES CHRYSOST.

HUGO A. S.

VICTORE.

S. ANSELM.

S. ANTONIN.

S. AUGUST.

tem aliam putant esse, aliud sectantur gaudium, neque ipsum verum; aliqua tamen imagine gaudi voluntas eorum non avertitur. Lib. 10 Conf., cap. 22.

8. Gaudere homini est, sed qui gaudet, si non inde gaudet unde debet, non potest bonum esse quod gaudet. *De Salutar. document.*, cap. 11.

9. Totum gaudium nostrum Deus est: qui vult securus gaudere, in illa gaudet, qui non potest perire. Super Psalm. LXXXIX, vers. 6.

10. Magnum gaudium spes gaudentis. Gaudium nostrum, fratres, nondum est in re, sed jam in spe. Super Psalm. cxxii, in prefat. Super Psalm. cxvii, vers. 5.

11. Letitia seculi vanitas est, cum magna expectatione speratur, ut veniat, et non potesteneri cum venerit; quia transiunt omnia, et evanescunt omnia, et siue omnia evanescunt. Tract. 7, super Evang. Joan., cap. 1.

12. Nemo gaudet quasi in re praesenti, ne habeat in via: totum gaudium de spe futura sit. Ibid., tract. 40, cap. 11.

13. Qui vult gaudere de se, tristis erit: quia nomen deo vel gaudere, semper gaudet, quia Deus sempiternum est: vis habere gaudium sempiternum? adhuc illi qui sempiternum est. Ibid., tract. 12, cap. 11.

14. O gaudium super gaudium! gaudium vincens omne gaudium, extra quod non est gaudium. In Soliloq. animae, cap. 35.

15. Nemo in hoc seculo potest gaudere, et in Domino: multum inter se hec duo gaudia differunt, sicutque omnino contraria. Prose.

16. Quando gaudetur in hoc seculo, non gaudetur in Domino: quando gaudetur in Domino, non gaudetur in seculo.

17. Vineat gaudium in Domino, donec finiatur gaudium in seculo: gaudium in Domino semper angeatur, gaudium in seculo semper minatur, donec finiatur. *De Verbis Dom.*, serm. 37.

18. Nemo se credit aliquod verum gaudium in hoc seculo possidere: verum in hoc mundo gaudium, nec fuit, nec est, nec esse poterit. Prose.

19. Duo sibi tempore ordine suo succedunt, tempus flendi et tempus ridendi: nemo se circumveniat, non est in hoc mundo tempus ridendi.

20. Scimus quod omnis homo gaudere desiderat, sed non toti ibi queruntur, ubi oportet inquiri. Serm. 1, de S. Laurent.

21. Justi in Domino letantur, injusti vero non noverunt letari, nisi in seculo. Serm. 50, de Sanctis.

22. Nullus bene gaudet, qui bonum non diligit unde gaudet. Tract. 87, super Joan.

23. Gaudium quod veri boni adepione dignatur, heata vita dicatur. Lib. 1, de Lib. arbitr., cap. 13.

24. Insana gaudia non sunt gaudia. *De Catechiz. rad.*, cap. 16.

25. Gaudium de bono adepito est, quod ubique adipiscitur sapiens. Lib. 44, de Civit. Det., cap. 8.

26. Gaudium proprium honorum et piorum est. Ibid.

27. Quanto magius periculum fuit in prælio, tanto magius est gaudium in triumpho. Lib. 8 Conf., cap. 3.

28. Ubique magius gaudium, molestia majori precedit. Ibid.

29. Ab aliqua imagine gaudi, voluntas impiorum non avertitur. Ibid., lib. 10, cap. 22.

30. Virtus et honitatis comes est letitia. In Consil., cap. 2.

31. Gaudia integra nusquam sunt in terra. In suis Proverb., verbo *Gaudia*.

32. Futura gaudia non satis concupiscit, si non quotidie satis postulis ea cum lacrymis. Serm. 2 Septuages.

33. Illum verum et solum est gaudium, quod non de creatura, sed de creatore concipiatur, et quod cum possederis, nemo tollit a te, cui comparata omnis aliunde jucunditas, meror est. Epist. 114, ad quendam *Sanctimoniale*.

34. Nullaerior miseria, quam falsa letitia. *De Gratia et lib. arb.*

35. Gaudient in cibis, gaudient in pompis, gaudient in divitiis, gaudient et in vitiis homines: sed luxus extrema occupat ejusmodi gaudiorum. Serm. de *Nimia fallacia praesentis vita*.

36. Letitia si afficit, non proficit, ubi gratia deficit. Expos. 2, super Psalm. cxviii, cap. 3, vers. 5, art. 4.

37. Quisquis in se gaudere appetit, eo ipso in luctu est, quia a vera letitia recessit. Collat. 34, super cap. vi Joan.

38. Gaudium humanum cum duobus est admixtum, scilicet remorsu conscientiae et sollicitudine cruciente. Tit. 8, *Dieta*, cap. 1.

39. Gaudium secundum est luxuriari, in spectaculo vagari, ebriositate impinguari, turpitudine fotere, et mali nihil pati. Ibid.

40. Animus spirituali gaudio plenus, quietus est et jucundus, et quasi quidam lectus mollissimus. Ibid.

41. Post breve gaudium, succedit sine fine super plenum. Homil. 45.

42. Verum gaudium non possidetur, nisi Pax et justitia teneatur. Homil. 19.

43. Tunc veraciter letantur, quando adjutorio Domini probabili nos conversatione tractamus.

s. BASILIUS

MAGNUS.

v. BEATA

S. BERNARD.

s. FRANCIS.

ASSISIAS.

FRANCISCUS

TITELM.

ANGULS.

GLOSS. ORD.

GLOSS. INT.

GILBERT.

MORAL.

s. CESARIUS

ARELAT.

s. GREGOR.

MAGNUS.

Super Psalm. iv, vers. 7: *Dedisti letitiam in corde meo*.

44. Non est in hoc seculo gaudendum, ubi letitia letitia est: non in ambitionibus mundi, ubi peccata amara, stuvia sunt; sed in Deo, ubi secundum gaudium semper sumit augmentum. Super Psalm. ix, vers. 2: *Labor ego*.

45. Manifestum est nulla eterna reperi gaudia, nisi que Domini fuorint timore preparata. Super Psalm. ii.

46. Si mensura desit letitia, non est gaudium, sed ruina. Super Psalm. cxxx, vers. 5.

47. Non longis dilatatur gaudium, quidquid arcto fini concluditur. In Epist. parentem ad Valerian.

48. Quid errando per hujus seculi invia, petis gaudia? non invenies hic, quia non hi sunt: sed si vera queris gaudia, ad illam coelestem gloriam propera, ad quam factus es, ibi certe gaudia sunt vera. Epist. ad Damas. Pap. de morte D. Hieron.

49. Diabolus se tradidisse captivum constat, qui de hominum vitiis et passionibus atque perditione letatur. Homil. 3, ad Monach.

50. Intolerabilis dolor erit, si inde causa mortis quisquam incurrit, unde vita gaudia compare potuisse. Ibid.

51. Letitia spiritualis provenit ex munditia cordis, et acquiritur per devotionem orationis. In suis Opus., collat. 41.

52. Debet nostra, cum gaudemus, non esse impetu exultatio: sed cum debita ex intimo cordis affectu, reverentia, omnique gravitate, maturinge, et morum honestate. In Annot. super Psalm. ii, vers. 11: *Exultate et cum tremore, cap. 17, sec. 1.*

53. In gaudio interiori, spiritus intra seculo dilatari debet, quemdammodum tristitia constringitur, et congastratur. In Annot. super Psalm. iv, vers. 1.

54. Sope festiva gaudia vertuntur in fastidium, et hilarem mentis faciem tristitia commutat. Apud S. Bernard, num. 5, serm. 38, super Cant.

55. Non foris in vanis, sed intus ubi habitat Deus, querenda est letitia. Super Psalm. iv, in illud: *Dedisti letitiam in corde meo*.

56. Ibi est summa letitia, ubi Deo fruimur. Super Psalm. cxxxvi.

57. Quo se interius gaudi animus robustius inserit, eo minus exterior dolores sentit. Lib. 10 Moral., cap. 12.

58. Iniquorum mentem terrena gaudi possident; siue eani in voluptate absorvent, ut super ipsam sint, non apud ipsam. Ibid., lib. 14, cap. 4, num. 4.

59. Arrogantes nusquam suum gaudium, nisi in ore hominum ponunt. Ibid., lib. 23, cap. 4, num. 10.

60. Quisquis gaudens in se appetit, eo ipso jam in luctu est, quo a vera letitia recessit. Prose.

61. Vera letitia mentis creator est: dignum itaque est ut in se semper homo merores inventat, qui derelicto creature in se gaudium querit. Ibid., lib. 12, cap. 14.

62. Vana sunt gaudia seculi, quae quasi manenia blandiuntur; sed amatores suos, cito transcede decipiunt. Lib. 5, in I Reg., cap. 11, super illud: *Et servite Dominu*.

63. Ritus fletum sequitur, gaudium tristitia comitatur, in Septem Psalm. Panis., in prologo.

64. Veritatis discipuli esse gaudium non debet, nisi de eo homo, quod communem cum omnibus habent, et in quo finem letitiae non habent. Lib. 9, in Registro, indict. 4, cap. 58, ad August. episc. Anglor.

65. Si qua est presentis temporis, ita agenda est letitia, ut nunquam amaritudo sequentis judicis recedat a memoria. Homil. 39, super Evangel.

66. Nemo potest et hic gaudere cum seculo, et illic regnare cum Christo. Ibid., homil. 11.

67. Sepe presenta gaudia sequuntur perpetua lamenta. Prose.

68. Sicut per fletus ad gaudia ducitur, ita per gaudia ad fletum pervenitur. In Septem Psalm. panis., super Psalm. iv, in prolog.

69. Stultorum anime letitia elata diffunditur. s. GREGOR.

THAUMAT.

70. Dum credis gaudium te habeo quod maxime est, desiris de eo quod minus est gloriari. Epist. 4, ad Demetriad.

71. In omnibus pena rebus humanis difficile potest esse letitia, nisi tristitia ante precesserit, et amaritudo preceps doloris commendat amplius gaudia secutura. Epist. 5, ad Virginem in exilium missam.

72. In hac vita mortali aliquando letari possumus, impietis letitia non possimus: quia etsi quedam sunt que latifant, multa sunt que contradicunt. Super Psalm. xv.

73. Exultatio sine tristitia, mater nonnunquam est delitorum: tristitia sine exultatione, quedam amaritudo est. Serm. 74, divers. de S. Joan. Bapt.

74. Tunc est perfecta letitia, quando gaudium quod conceptum est in corde, profertur in ore. Super Psalm. xv.

75. Cum mens inepta gaudium suum foras fundit, quasi ad sinistram pergens, rectum iter, quod in Deum gaudiendo pergere debetur, derelinquit. Super Ecclesiasten, cap. II.

76. Fallacis boni gaudia tantis amaritudinibus admixta sunt, ut jure displicere debeat, etiam si debeat semper manere. Ibid.

HUGO A.S.

VICTORE.

S. HIERON.

77. In omnibus pena rebus humanis difficile potest esse letitia, nisi tristitia ante precesserit, et amaritudo preceps doloris commendat amplius gaudia secutura. Epist. 5, ad Virginem in exilium missam.

78. In hac vita mortali aliquando letari possumus, impietis letitia non possimus: quia etsi quedam sunt que latifant, multa sunt que contradicunt. Super Psalm. xv.

79. Exultatio sine tristitia, mater nonnunquam est delitorum: tristitia sine exultatione, quedam amaritudo est. Serm. 74, divers. de S. Joan. Bapt.

80. Tunc est perfecta letitia, quando gaudium quod conceptum est in corde, profertur in ore. Super Psalm. xv.

81. Cum mens inepta gaudium suum foras fundit, quasi ad sinistram pergens, rectum iter, quod in Deum gaudiendo pergere debetur, derelinquit. Super Ecclesiasten, cap. II.

82. Fallacis boni gaudia tantis amaritudinibus admixta sunt, ut jure displicere debeat, etiam si debeat semper manere. Ibid.

77. Presens iunctudis futurae desolationis indicium est. Super *Sapient.*, cap. xi.

78. Gaudium diaboli est impietas contra Dominum, gaudium mundi est vanitas contra proximum, gaudium carnis est voluptas contra seipsum. Super *Epist. ad Philipp.*, cap. iv.

79. Si gaudium est angelis Dei super uno peccatore peccantium argente; quanto magis eis est gaudium de totius generis humani redemptione, et omnium electorum salvatione? Super *Apoc.*, cap. v.

80. Septem sunt gaudia Sanctorum: Primum, est copiosa et magna societas salvatorum; secundum, immortalitas; tertium, eternitas; quartum, soliditas eternitatis; quintum, Pax et tranquillitas soliditatis; sextum, tranquillitatis securitas; septimum, securitatis communitas. *Ibid.*, cap. 22.

81. Semper mundana letitia, tristitia repentina succedit: et quod incipit a gaudio, desinit in more. *Lib. 4, de Contemptu mundi*, cap. 23.

82. Sicut de magno gaudio, fictus sepe procedit: ita de magno fletu, sepe nascitur gaudium. *Serm. 1, Dom. 3, Advent.*

83. Omnis qui iuxta mundum gaudet, in divitiis gaudent, in deliciis, in vana gloria, in potentia, in arrogancia. *Prose.*

84. Qui autem secundum Deum gaudet, in ignominia gaudent, in paupertate, in opum carentia, in jejunio, in humilitate. *Homil. 46, super Acta Apost. in Morali.*

85. Sicut quedam sunt turpia gaudia, ita quae in Domino vult gaudent, flagitiosa oportet gaudia non requirat. *Serm. 8, de Resurrect.*

86. Mundus hujus gaudium inane est: confessum extinguitur, et mille tristitiae parturit. *Serm. 15, super Epist. ad Philipp.*

87. Tristiter tristitia, quae gaudi sit mater: et non latenter gaudio quod tristitiam parat. *Ibid.*

88. Ex tentationibus, ex afflictionibus, ex perturbata, ex tristitia, verum gaudium nascitur. *Homil. 10, super I Thess.*

89. Sicut qui vero gaudent gaudio, non potest animi perturbatione vinciri: ita qui hoc non tenetur gaudio, a quibuslibet facile capi vincire possunt. *Homil. 1, super II Cor.*

90. Nullum armature genus validius, quam gaudere secundum Deum: neque quidquam est, quod hominem ejusmodi dejectum aut tristem reddere queat: sed omnia eructo fortique animo perpetuit. *Ibid.*

91. Mundano gaudio omnibus modis etiam tristitia permixta sunt, et nunquam purum inveniri potest. *Homil. 15, super Epist. ad Hebr.*

S. JOANNES
CHRYSOSTOMUS.

92. Justus in peccatis gaudere debet, et impie s. ISIDORUS.
in prosperitatibus timere. *Lib. 3, de Sum. bono, HISPALENS.*

cap. 4, sent. 5.

93. Nullus morioris locus esse debet, ubi magna letitia succedit. *De Conflicto. vitior. et virt.*

94. Brevia et caduca sunt terrenarum gaudia voluptatum, que ad eternitatem vocatos, a semita vita conuant avertire. *Serm. 2, de Annivers. die Assumpt. sue ad Pontific.*

95. Fugiantur noxiae voluptates, et inimica gaudia jam jamque peritura. *Serm. 5 Epiph.*

96. Adversare in vita gaudium, ipsum enim s. LEO I.
lubricum est, et precipitat exultantes. *Parvus. 51.*

97. Sine gaudio est, qui eum non habet, sine PETR. CELL.

qua gaudere non potest. *Lib. 3, epist. 9.*

98. Gaudia vigilantes sunt imaginaciones PHILIP. JUD.

sonni simillimes: venient, abeunt, occurunt, refugunt, prinsquam comprehendantur, avolant, DE Joseph.

99. Gaudium soli Deo est proprium, nam humum genus moriori timorique est obnoxium, de Abraham.

100. Non est cur aliquis putet meram et nullo

dolor mixtam letitiam colitus in terram descenderet. *Ibid.*

101. Gaudere quidem bonum est; sed qui gaudet, si non inde gaudeat, unde debet, non potest bonum esse quod gaudet. *Lib. 2, de Vita contemplativa. 43.*

102. Nullus vere gaudium habet, nisi existans s. THOMAS AQUINAS.

in charitate. *Opusc. 9, de Decem preceptis, verbo Sicut.*

103. Omne carnale gaudium blanda intrat, THOMAS A KEMPIS.

sed in fine mortet et perimit. *De Imit. Clavisi, cap. 7.*

104. Vere fallax et amarissimum pocalum est hujus vita decursum gaudium: habent qui volunt, quia solutionem duram postea lucent: et quanto quis eo fuerit plus inheriat, tanto acrius sentient ejus cruciatus. In *Solitoy. anima*, cap. 5, sent. 2.

105. Multos gaudium hujus vita trahit et decipit, sed in fine eos relinquit et submergit. *Ibid.*

106. Luctus pena, post carnis gaudia feda. In HORTUL. ROSAR., cap. 3.

107. Omne gaudium quod de Deo non est, cito perit, maculat, et ledit. *Ibid.*, cap. 5.

108. Justorum letitia de Deo et in Deo est, et gaudium eorum de veritate. *Lib. 2, de Imit. Chr.*, cap. 6, sent. 2.

SENTENTIA PAGANORUM.

109. Virtutis est, et quibus rebus, et quomodo ARISTOTEL.

instandum, et dolendum est, letari ac dolere. *Lib. 4, cap. 4.*

CICERO. 110. Quid inani letitia exultans et temere gestiones? nomine tanto miserior, quanto sibi videtur bestior? *Lib. 5 Tace. questi.*

PLINIUS II. 111. Nullum gaudium, ubi nulla necessitas gaudendi est. In *Panegy. de Trajano Augst.*

SENECA. 112. Ubi maxime gaudibus, ibi maxime metus. *Lib. 2 de Ira, cap. 31.*

113. Justa causa letitiae est, lastum amicum videre. *Lib. 2, de Benefic., cap. 22.*

114. Sola virtus praestat gaudium perpetuum, securum, eliamque quid obstat. *Epist. 27.*

115. Disce gaudere, antequam gaudeas: ad summa pervenisti, qui seit quod gaudeat. *Epist. 23.*

116. Res severa est, verum gaudium: sed solidus et quod plus patet introversus. *Ibid.*

117. Quoniamque invectivum gaudium est, fundamento caret. *Ibid.*

118. Effeminate animos amoenitas nimia, *Epist. 51.*

119. Sapiens numquam sine gaudio est: gaudium hoc non nascitur, nisi ex virtutem conscientia. *Epist. 59.*

120. Non potest gaudere, nisi sapiens, nisi fortis, nisi justus, nisi temperans. *Epist. 59.*

121. Si sapi, omnia humana conditione metit: simul et quod gaudes, et quod times contrahere: est tanti, diu nihil gaudere, ne quid dinimes. *Epist. 110.*

SIXT. PHIL. 122. Illis insueco animam tuam gaudens, in quibus recte gaudeat: anima que iniquis rebus gaudet, indigna est apud Deum. *Sent. 400.*

Vide eliam tit. *Egredi*, sent. 50; *Instabilitas*, sent. 47; *Laus Dei*, sent. 5; *Luctus*, sent. 40; *Molestia*, sent. 43; *Passio Christi*, sent. 38; *Seculum*, sent. 59; *Tristitia*, sent. 4, 11, 21, 56; *Voluntas*, sent. 21.

S. HIERON. *Definitio.* Gehenna quadam perpetua incorruptio, et eterna perseverantia tormentorum est. Super *Job*, cap. xx, super illud: *Luet que fecit omnia.*

HUGO CARD. Gehenna est illatio poena. Super *Matt.*, cap. v.

SENTENTIA PATRUM.

S. AUGUST. 4. Qui gehennas metuit, non peccare metuit, sed ardore: ille amans peccare metuit, qui peccatum ipsum sicut gehennas odit. *Epist. 144, ad Anastas.*

2. Quis vivere ita incipit, ut ante finiat vitam quam ab originalis peccati obligatione solvatur: et si unius horae dici, vel unius horae spatio

anima illa vixerit in corpore, necesse est eam cum eodem corpore interminibilia gehenna sustinere supplicia, ubi diabolus cum angelis suis in eternum arsurus est. *De Fide ad Petrum*, cap. 2.

3. Vere diabolus est preparata gehenna, et omnibus hominibus facientibus opera diaboli. *De Salut. Document.*, cap. 49.

4. Gehenna ignis nec damnatione habet duobus, sicut judicium: nec damnati ponunt, sicut concilium: in gehenna quippe ignis certa est et damnatio et pena damnati. *Lib. 1, de Serm. Damna in monte*, cap. 9, super illud: *Reus erit gehenna ignis.*

5. Quid tam magnum in suppliciis, quam gehenna ignis? *Lib. 4, contra advers. legis*, cap. 16.

6. Propterea iudex torquet accusatum, ne occidat nesciens innocentem. *Lib. 19, de Civit. Dei*, cap. 6.

7. Homo in gehenna ubi poterit, non autem exiit; ardore, sed non deleri. *Serm. 1, Arment.*

S. DOROTH.

8. Habitus peccati statui gehenna proximus s. DOROTH. est: quia omnia peccatum, cum ad actum venire, gehennam parit. *Doctrina 10.*

9. Est gehennam pena paganorum infinito minor, quam malorum christianorum. *Epist. ad Damas. Pap. D. Hieronymi.*

GLOSS. ORD.

10. Proprius diabolus facta est gehenna: sicut gehenna semper ardet, sic diabolus ubiunque sit, vel in aere, vel sub terra, secum fert tormenta stuarum flammarum. *Super Epist. Jacobi*, cap. 33.

11. Damnatis una est gehenna, quae afficit, et tamen non una omnes qualitate comburit: quia quod hic agit dispar valetudo corporum, hoc illic exhibet dispar causa moritorum. *Lib. 9 Moral.*, cap. 39.

12. Gehenna flamma reprobis nequamq[ue] luctat, consolations gratiam, et tamen luctet ad ponam: ut damnatorum oculis ignis supplicii et nulla claritate candeat, et ad doloris cumulum clarescat. *Ibid.*

13. Unus est gehenna ignis, sed non uno modo omnes cruciat peccatores, uniuscunque enim quantum exigat culpa, tanta illi sentitur pena. *Lib. 4, Dialogi*, cap. 48 verbo *Unus*.

14. Peccata, quae feriri gehenna ignibus possunt, discipline verbere sunt corrigenda. *Homil. 19, super Ezech.*

15. Gehenna nutritum et foemina, ignis est, flamma perpetua, et supplicia peccatorum. *Lib. 10, super Isaiam*, cap. xxx, super illud *Matt.* xxv: *Ita in ignem aeternum.*

16. Non sequitur, iste merit ghemnam, ergo HUGO CARD.

quamlibet minorem penam : fornicatione enim meretur quis gehennam incendium, non tamen suspendum. Super *Genes.*, cap. xv.

17. Melius est non esse, quam in gehenna esse. Super *Psalm.* lvi.

18. Igne gehenna, nec lignis nutritur, nec flatu succenditur : sed a Deo creatus est inextinguibilis ab origine mundi. Lib. 3, de *Contemptu mundi*, cap. 6,

19. Ignis gehenna semper ardebit, et numquam lucabit : semper exurst, et nunquam consumet : semper afficit, et numquam deficit. *Ibid.*

20. In gehennam supplicii tria sunt preci-
pue praevidenda : obscuritas, acerbitas, diutin-
tas : obscuritas tenebrarum, acerbitas penarum,
diutinitas misericordiarum. *Serm. 2, de Martyrib.*

21. Mors gehennalis non [consumit] hominem,
sed affligit, ut semper vivat ad mortem. Super *Psalm.* vi, vers. 6.

5. JOANNES CHRYSOST. 22. Intolerabilis res est gehenna, supplicium illud horribile : in gehenna enim uritur, sednihil tale, quale est a beata illius glorie honore repelli, exomusquam esse Christo. Homil. 24, super *Math. Oper. perf.*

23. Gehenna nullo fine comprehenditur. Homil. 9, super I ad Cor.

24. Gehenna memoria, remedium est amoris. Homil. 7, super II Cor.

25. Intolerabilis gehenna, et vehementer intolerabilis : verumtamen intolerabilis est et regno Dei excidere. *Serm. 13, super Epist. ad Philip.*

26. Si quis gehennam futuram non credit, Sodoman cogitet, et Gomorrhæ meminerit, id quod indicum est aeternam fore gehennam. Homil. 8, super I Thess.

27. Gehenna recordatio quasi salutare quadam pharmacum animis impositionum, multa bona potest effici. Homil. 2, super II Thess.

28. Non potest fieri ut anima de gehenna sollicite cogitans, cito pectet. *Ibid.*

29. Nemo eorum, qui gehennam serio ob oculos habent, gehennam incidat. *Ibid.*

30. Nemo gehennam contumentum, gehennam effugiet. *Ibid.*

31. Nihil ita est utile, quam de gehenna sermonari, quia quovis argento inuidiores animas facit. *Ibid.*

32. Quid gehenna gravius? sed hujus metu nihil utilius : gehenna namque timor regni affect coronam. Homil. 15, ad *Popul. Antioch.*

33. Intolerabilis est gehenna, tamen licet quis innumeris ponat gehenas, tale nil dicet, quale illa, felici excidere gloria. *Ibid.*, homil. 47.

34. Etsi multi gehennam omnium malorum su-

prenum atque ultimum putant; ego tamen sic conseo, sic assidue predicabo, multo acerbius esse Christum offendere, quam gehennam malis vexari. Homil. 37, super *Math. Oper. perf.*

35. Multi sunt homines, qui gehennam esse non credunt, neque esse supplicium. *Serm. in Dictum Pauli: Nolo vos ignorare, fratres.*

36. Non sicut in gehennam incidere, gehennam meminisse. *Serm. 31, super Epist. ad Rom.*

37. Mentem tuam persuade, ne vane nugetur, ne per experientiam discas esse gehennam. *Ibid.*

38. Si perpetuo gehennam recogitaremus, non statim in illam incideremus. Homil. 2, super II, de *Thess.*

39. Gehenna non videtur incredulis, nam credentibus est perspicua manifestaque. Conc. 4, de *Lazar.*

40. Quanto magis gehenna rationem confirmari video, tanto magis contemnisco, et dissolvor: verum necessarium est hanc habere orationem, ne in gehennam incidiamus. Homil. 9, super I, *Cor.*

41. Multo plures ingreduntur gehennam quam regnum. Homil. 84, super *Acta Apost.*

42. Gehenna continue timens, nunquam in gehennam ignem decidet. Homil. 5, ad *Popul. Antioch.*

43. Intolerabilis est gehenna, confiteor et multum intolerabilis, tamen intolerabilior haec regum amissio. *Ibid.*, homil. 48.

44. Tam misere nos habemus, quod nisi gehenna timor esset, non eligeremus boni quid facere: propterea si non ex quoquam alio, ex hoc certe gehenna digni essemus, gehennam plusquam Deum fitientes. *Ibid.*

45. Quid, non esse gehennam dicas? gehenna, inquis, expectatione animam non conficiat : licet gehenna sit, et persuadebo gehennam non esse. *Ibid.*, homil. 50.

46. Ministrum gehennam Deus, non quo gehennam inducat, sed quo a gehenna liberet. Homil. 5, de *Punit.*

47. Duplex damnatorum pena est in gehenna, quorum et mentem urit tristitia, et corpus flamma, justa viciostitudine : ut qui mente tractaverunt quod perficerent corpore simul et anima puniantur et corpore. Lib. 1, de *Sun. bono*, cap. 28, sent. 1.

48. Ignem gehennæ ad aliquid lumen habere, et ad aliquid non habere, hoc est habere lumen ad damnationem, ut videant impii, unde doleant, et non habere ad consolationem, ne videant unde gaudcent. *Prose.*

49. Ignis gehenna et lucabit miseris ad augmentationem penarum ut videant unde doleant :

et non lucabit ad consolationem, ne videant unde gaudcent. *Ibid.*, sent. 2.

50. Qui decidunt in gehennam, perpetuo moriuntur : vivunt enim semper in penis, ut semper moriantur, et mortis finem quem cupint, nunquam inveniant. Super *Psalm.* liv, vers. 26.

51. Expectat reum sumum gehenna debitis armata supplicis. Homil. 1, de *Bono discipline.*

52. Omnis labor totius temporis, quo quis hinc degit, nondum unius horae tormentorum exterorum gehenna spatium habet. Lib. 3, num. 3.

53. Male viventes, cum e corpore excesserint, crucificiat malus demon. *Sent. 34.*

Vide etiam tit. *Judicium extrem.* sent. 21, 22; *Misericordia in genero*, sent. 19; *Vocatio Dei*, sent. 58; *Voluptas*, sent. 27.

8. ISIDORUS HISPALENS. *Etymologia.* Gemma vocantur, quod instar gummi translucente. Lib. 16, *Etymol.*, cap. 6, verbo *Gemma.*

8. AMBROS. 1. Gemma nisi auro non convenit, margarita nisi pretiosis monilibus non aptatur. *Serm. 6, de Margaria.*

8. AUGUST. 2. In frontibus regum pretiosius est signum Crucis, quam gemma diadematis. Super *Psalm.* lxxiii, vers. 4.

8. BERNARD. 3. Filie Babylonis fulgent monilibus, moribus soror. *Epist. 413, ad Sophian virg.*

8. CLEMENS ALEX. 4. Nulla splendidior gemma in omni ornata, quam humilitas. Lib. 2, de *Consid.* ad *Eugen. Pap.*

8. CYPRIAN. 5. Gemmas fuscas, aut virides, que ab externi mari astu expelluntur, et que ex terra ramen- tibus deterunt, admirari et stupere, puerile est. Lib. 2, *Podag.*, cap. 42.

8. HIERON. 6. Magni preti est, non gemma, sed virtus. *Ibid.*, lib. 3, cap. 6.

8. ISIDORUS HISPALENS. 7. Auro telicet et margaritis gemmisque condecora, sine Christi decoro deformis es. *Serm. 5, de Lapis.*

8. ISIDORUS HISPALENS. 8. Gemme, et serice vestes feminarum, jactantes seminarium est. *Epist. 43, ad Paulin.*

8. ISIDORUS HISPALENS. 9. Gemmis codices vestiuntur, et nudus ante forces Christus moritur. *Epist. 22, ad Eustoch.*

8. ISIDORUS HISPALENS. 10. Luget margarita in sordibus, et fulgor gemme purissime, otiam in luto radiat. *Epist. 28, de Panach.*

8. ISIDORUS HISPALENS. 11. Difficilius carenus arroganti, quam auro et gemmis. *Epist. 30, ad Oceanum.*

8. ISIDORUS HISPALENS. 12. Crimen est, caput post chrysatis sanctificationem, aut auro, aut gemmis comi. *Epist. 14, ad Mauriti filum.*

8. ISIDORUS HISPALENS. 13. Humanus error, pretiosius nihil auro et gemmis opinatur : haec sunt, quæ hominum cu-

pidiates dominatiū pretii sui et honoris subditū, Super *Psalm.* cxviii, in illud : *Feci iudicium et iustitiam.*

14. Per gemmas humani corporis præstantior species ut putalar, ad naturæ contumeliam exploratur. *Ibid.*

15. Nihil habet sexus uterque pretiosius auro et gemmis : dum viri posse omnia auro volunt, mulieres vero per gemmas deri se existant pulchrioribus. *Ibid.*

16. Sic ut præstat cæteris metallis aurum, ita et aliis lapidibus pretiosis topazius : est enim ipse rarissimus, et speciosissimus omnium et maximus. *Ibid.*

17. Gemma pretiosa est et clara, virtute pollet, plana et tota speciosa est. Lib. 4, de *Propriet. rerum*, cap. 7.

18. Aurum et argentum, lapides et gemmas, in *Iuto sordescunt.* Lib. 2, de *Contemptu mundi*, cap. 37.

19. Gemma avaritiae materia est, et fornacem cupiditatem succedit, captorumque animam expugnat. Homil. 44, super *Genes.*

20. Qui prelios lapides in mari invenire cupunt, magnum laborem et molestiam ferunt, periculose indomitarum aquarum se exponunt, quo desideris potius. *Ibid.*

21. Gemmas invenisse, inventori non multum prodest : sepe autem nocuit, et immumerorum naufragiorum occasio fuit. *Ibid.*

22. Aliquid magna utilitas vilæ huic afferit, pretiosorum lapidum inventio. *Ibid.*, homil. 9.

23. Tu ipse corpos auro et gemmis exornas, animam vero in turpitudine sedentem negligis. Homil. 70, super *Math. Oper. perf.*

24. Gemma non in corporis mole, sed nature pulchritudine pretium habent. Homil. 4, ad *Popul. Antioch.*

25. Circa margaritarum cultum insania est, et pompa satana. *Ibid.*, homil. 21.

26. Omnium gemmarum virenum, smaragdum principatum habet : cui veteres tertiam post margaritas et uniones tribunt dignitatem. Lib. 16, *Etymol.*, cap. 7.

27. Fulgentibus margaritis ac gemmis se compone, seclusus est nefandissimum. *De Humilitate*, cap. 2.

28. Gemma est pretiosa, quæ non potest corrumpi. *De Doctrina christi.*

29. Eo deliciarum pervenimus, ut nisi gemmas calcare nolemus. Epist. 86.

Definitio. Generatio est productio viventis a prin- COLLECTOR.

cipio vivente coniuncto, secundum similitudinem in natura vi productionis.

SENTENTIA PATRUM.

S. AUGUST.

- Ab adolescentia incipit homo posse generare. Lib. 16, de Civit. Dei, cap. 43.
- Terrena civitas generatione tantummodo, celestis autem etiam regeneratione opus habet, ut noxam generationis evadat. Ibid., lib. 45, cap. 16.

3. In celo non erit generatio, cum illuc perduxerit regeneratio. Ibid., cap. 17.

4. Generatio disperdat, nisi regeneratio liberet. Ibid., lib. 16, cap. 17.

5. Generatio carnalis una est. Tract. 12, super Joan.

6. Nemo est qui non hunc ordinem in domo sua vel optet, vel speret, ut generato filiorum cedant, et generati succedant. De Utilit. jejunit. cap. 10.

7. Deus per Christum regenerat hominem generatum. Lib. 2, contra Julian., cap. 4.

8. Parvuli eo volente regenerantur, quo creante generantur. Ibid., lib. 4, cap. 8.

9. Quod Deus creat et homo generat, profecto bonum est, in quantum homo est. Ibid., lib. 6, cap. 14.

10. Quod generatione contrahitur, nonnisi re-generatione solvitur. Ibid., lib. 2, cap. 4.

11. Concepientia reatum regeneratio sola dimittit, quem generatio trahit. Lib. 1, de Nuptiis, cap. 19.

12. Potens est Deus sine tempore generare. Homil. 43, ex Quinq. homil., cap. 3.

13. General per uxorum filium pater moriturus successorum: generat Deus de Ecclesiis filios non successorum, sed secum manusuros. Ibid., homil. 50, cap. 3.

14. Nobilior est generatio spiritualis, quam carnalis. Serm. 1, Dom. Quinq.

15. Sep. ad avaritiam cor parentis afficit fœcunditas prolixi. Lib. 1, Moral., cap. 4.

16. Dilectio solet esse in concepiendo, dolor est in pariendo. Super Epist. ad Rom. iii.

17. Qui prodest ei quem sordidam mores generatio clara? aut quid nocet ei generatio vilis, quem mores adorant? Homil. 3, super Matth. Oper. imperf.

18. Generatio clara non liberal, quem vita mala culata ligat. In exp. 2, Regule S. Bened., verbo Caput.

19. Bestia qualilibet ad hoc solimmodo coit, ut gignat: homo solus ad hoc gignit, ut coeat. Lib. 1, epist. 45, ad Alexandr. Pap.

20. Lactatius Pater in alio se, quem genuit ex se. Serm. 3, de Filiis Dei generat.

Definitio. Generatio verbi, est consubstantialis Filii ex solo Patre progressio. Lib. 4, de Fide orthod., cap. 7.

SENTENTIA PATRUM.

- Scrutari non licet superna mysteria. Licet quod natus sit, non licet discultra quomodo natus sit: illud negare mihi non licet, hoc querere metus est. Lib. 4, de Fide ad Graftianum, cap. 5.

2. Incomprehensibiliter generatur Filius, impenetrabiliter generat Pater, et tamen ex se generavit, et ante omnem intellectum generavit. Deus verus Deus verum. Ibid.

3. Non solum admirabilis ex Patre generatio Christi, sed admirabilis etiam ipsa generatio ejus ex Virgine. Ibid.

4. Generatio paternae proprietatis est, non potestin: et pietas sequit, non separat. Ibid., lib. 4, cap. 4.

5. Qui tam evidens, quo unius nature Filius Dei cum Patre esse doceatur? De Benedict. patr. triuch., cap. 4.

6. In Trinitate non dicunt Verbum, nisi Filius, quia nee ille cuius est Verbum potest esse Verbum suum, nec verbum potest esse cuius est verbum. In Monologio, cap. 37.

7. Divinus character Filii substantiae Patris incommutabile sigillum est. Serm. de Sanctis, Deipara.

8. Generat Pater Deus ex se, id est de seipso, Filium hoc genuit quod est ipse, non aliud aliud. Prose.

9. Ergo non extrinsecus, neque ex nihilo, neque ex aliqua praecedente aut subsequente materia, sed ex ipso genuit, et non aliud, quam id quod ipse est, genuit. Disput. contra Arium.

10. Pater ut haberet Filium de seipso, non muli seipsum: sed ita genuit de se alterum se, ut totus maneret in se, et esset in Filio tantus, quantum et solus. Epist. 66, ad Maxim.

11. Deus cum Verbum genuit, id quod est ipse genuit, neque de nihilo neque de aliqua facta conditaque materia, sed de seipso id quod est ipse. De Fide et symbolo, cap. 8.

12. Deus Pater, qui verissime se indicare animis cogniturus, et volunt et potuit: hoc ad scipsum indicandum genuit, quod est ipse, qui genuit. Ibid.

13. Eternum sine initio est, quod Filius de natura Patris natus existit. De Fide ad Petrum, cap. 1.

14. Secundum illam divinitatem, qua unum

sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus, neque Patrem natum credimus, neque Spiritum sanctum, sed solum Filium. Ibid., cap. 2.

15. Pater Deus de nullo genitus Deo, semel de sua natura sine initio genuit Filium, Deum sibi aequaliter, et eadem qua ipsa naturaliter aeternus est, divinitate coeternum. Ibid.

16. Unigenitus Deus, natus est semel ex Patre, semel ex Matre: natus est enim de Patre Deus Verbum, natus est de Matre Verbum caro factum. Prose.

17. Unus est ergo atque idem Deus Dei Filius, natus ante secula, et natus in seculo: et utraque nativitas, unus est Filius Dei. Ibid.

18. Sic Christum Dei Filium, id est unam ex Trinitate personam, Deum verum crede, ut divinitatem ejus de natura Patris natam esse non dubites. Ibid., dist. 9, art. 4, quest. 4.

19. Pater ipsa sapientia est, et ita dicitur Filius sapientia Patris, quomodo dicitur lumen Patris, id est, ut quemadmodum lumen de lumine, et utrumque unum lumen: sic intelligatur sapientia de sapientia, et utrumque una sapientia, ergo et una essentia. Ibid., lib. 7, cap. 4.

20. Filius prestat essentiam sine initio temporis, sine ulla mutabilitate naturae de Patre generatio. Ibid., lib. 15, cap. 26.

21. Quis ignorat quod Deus Deum genuit, quod Dominus Dominum genuit, quod Rex Regnem genuit, quod Creator Creatorem genuit, quod bonus bonum genuit, quod sapiens sapientiam genuit, quod elemens elementum genuit, quod potens potenter genuit? *Contra Maximum*, lib. 4.

22. Absit ut id sit potest: Pater Filius, quia Creatorem genuit Pater, Filius autem non genuit Creatorem: neque enim non potuit, sed non oportuit. Immoderata enim esset divina generatio, si genitus Filius nepotum dignaret Patri. Ibid., lib. 3, cap. 12.

23. Si vultis Dei Filium verum confiteri, prius illum ac præcipue diuini unius ejusdemque substantie, ut tanquam verum Filium, et Dei Filium per omnia similem Patri esse dicatis. Ibid., cap. 15.

24. Verus Dei Filius, et unius cum Patre substantia est, quasi verus Filius est, et per omnia est Patri similis, quia Dei Filius est. Ibid.

25. Deus ejusdem naturæ, sive substantia Deum genuit. Ibid.

26. Generat Deus, non ut homo: generat autem vere, et genitura ex ipso Verbum est, non humum, sed divinum. Lib. 5, Evers.

27. Quod dicitur ex Patre, ineffabilis est naturitas: quod in Patre, consubstantialis unitas: quod cum Patre, equalitas Majestatis. Serm. 5, de Verbis Isa.

BOETIUS.

S. BONAV.

CASSIODOR.

S. CYPRIAN.

ALEX.

S. CYRILLUS

HIEROSOL.

S. CYRILLUS

ALEX.

S. CYRILLUS

ALEX.

S. CYRILLUS

ALEX.

maxima est impietas : dicere vero quod in tempore considerans, deinceps Pater est factus, ejusdem est impietas.

43. Non enim prius erat Deus sine prole, successus vero temporis factus est Pater ; sed semper habet Filium, quem genuit, Deum verum. *Ibid.*

44. Genuit Deus unum solum, et qui genuit ille solus novit : et qui ab illo genitus est, novit genitorem. *Prose.*

45. Neque generans aliquo privatur, neque descendit quidquam genito.

46. Neque genitor habet Patrem, neque genitus fratrem, neque generans in Filium mutatus est, neque natus Pater factus.

47. Ex uno solo Pater, unus unigenitus Filius : neque duo ingeni, neque duo unigeniti.

48. Sed unus est Pater ingenitus, qui Patrem non habet : et unus est Filius eternus, ex Patre natus : non tempore factus, sed ante secula generatus ; non prosperitate aliqua auctus, sed idem somper, qui et nunc. *Ibid.*

49. Verus Deus non generat falsum, neque deliberans deinceps genuit : sed perpetuo genuit, et veritas cogitationibus nostris multo celerius geruntur.

50. Similis in omnibus Filius est genitor, vita ex vita genitus, lumen de lumine, et Deus de Deo. *Ibid.*

51. Pater generans Filium mansit Pater, et non alteratur : Sapientiam genuit, sed non insipiens ipse factus : et virtutem generans, ipse non est infirmatus. Deum generans, ipse non est aliquo privatus, neque diminutus quidquam ipse perdidit, neque genitus aliquem defectum habet. *Prose.*

52. Perfectus genitor, perfectus genitus : Deus genitor, Deus et genitus. *Ibid.*

53. Quomodo tu putas maiorem esse Patrem Filio ? circumferentia, aut mole, aut tempore, aut temporis parte, aut dignitate, aut Deitate, aut immortalitate, aut aeternitate ? *Prose.*

54. Ne putes haec. Nihil enim in Deitate inaequale est ad Filium : sed prout Pater est, et prout Filius genuimus, honorum suum Patrem.

55. Neque enim mole ferunt Deus, ut mole excedat Filium Pater, neque tempori subjaceat, ut tempore Pater Filium excedat : neque juxta mensuram in alio locum habet Pater (omnia enim ipsa continet, et a nullo contineatur) ut Filius inferior intelligatur. In lib. *Anchora.*

56. Fili generatio innenarrabilis non est, ignorabilis non est, neque enim consequens est, ut quod non potest enarrari, non possit sciri. *Contra Arianos*, resp. 2.

57. Vera et aeterna substantia, de qua vera Na-

tivitas extitit, sicut generando minui dividique non potest ita in se tota permanens, totam se coeteram veritatem Nativitatis induxit. *Prose.*

58. Ut sciaret gignentis genitum non solum aquilas absque diversitate consideret : sed etiam si confusione detrimentoque naturalis unitas permaneret.

59. Divina quippe Nativitatis et nomen, et veritas, sicut discretam monstrat gignentis genitum personam ; sic diversam non sinit putari substantiam. *Ibid.*, respons. 7.

60. Deus Filius non discrepat a Patre, immensus non caret Patri aquilitate, nec calistinide privatus Altissimus, nec est origine posterior sempernus. *Prose.*

61. Nam quia in Deo Patre nihil potest esse mutabile, ex Deo natus est Deus : quia nihil locale, ex immenso processit immensus : quia in Deo humile aliiquid non est, Altissimum generavit Altissimus ; quia initiatum nihil in Deo poterit reperi.

62. Tali ergo est illa divina innenarrabilis aquilitas, ut quem Pater genuit ex se, haberet in se. Lib. 2, ad *Traximundum regem*, cap. 3.

63. Natus est de Patre Deo, filius Deus : alter in persona, non aliud in natura ; semper apud Patrem, semper cum Patre, semper de Patre, semper in Patre. *Prose.*

64. Semper apud Patrem, cum quo illi est una et naturalis aeternitas.

65. Semper de Patre, de quo illi est naturaliter aeterna Nativitas.

66. Semper in Patre, cum quo illi est una naturaliter aequalisque divinitas.

67. Et alter quidem ille, qui Pater est ; alter ille, qui Filius est : neuter tamen alter Deus, quia Pater et Filius unus est Deus. Serm. 4, *de Nativ.*

68. Hec humana generatio Verbi, ex magna eternitate innenarrabilis : sed illa divina, tota innenarrabilis est. *Prose.*

69. Quia et si dicitur Filius a Patre genitus, tamen qualiter nunc apostolus, nec propheta novit, neque Angelus. Super *Matt.*, cap. 1.

70. Christus in eo quod virtus et sapientia Dei est, de Patre ante tempore natus est : vel potius quia nec copit nasci, nec desit ; dicamus verius, nemus natus. Lib. 29 *Moral.*, cap. 1.

71. Audis generationem Verbi ; quomodo autem sit, noli nimis curiosus inquirere, noli nimis anxie indagare. Orat. 18, *de Statu episcopati*.

72. Perfecta fides est, Deum de Doo credere. Epist. 12, *advers. Luciferianos*.

73. Pater ante omne tempus secula unigenitum ex iis que ingenta ex se erant, procreavit. Lib. 3, *de Trin.*, verbo *Hic ergo.*

74. Ipso quo Pater dicitur, ejus quem genuit auctor ostenditur ; id habens nomen, quod neque profectum ex aliis intelligatur, et ex quo is qui genus est substituisse doceatur. *Ibid.*, lib. 4.

75. Nihil nisi natum habet Filius, et geniti honores admiratio in honore generalius est. *Ibid.*

76. Non per defectiōnem, aut proficiēnem, aut per derivationem ex Deo Deus est : sed ex virtute naturae in naturam eamdem nativitatē substituit Filius. *Ibid.*, lib. 6.

77. Nativitas Dei non potest non eam ex qua profecta est, tenere naturam : neque enim aliud quam Deus substituit, quod non aliunde quam ex Deo Deus substituit. *Ibid.*

78. Eamdem naturam habet genitus, quam illi qui genuit. *Ibid.*

79. Unigenitus Deus, cum natus sit, Patrem testular auctorem, cum ex manente natus sit, non est natus ex nihilo : et cum ante tempora eterna natus sit, omnem sensum nescie est nascendo præveniat. Lib. 12, *de Trin.*

80. Natus ex Deo Deus est, ut in eo vera nativitas, et perfecte generationis, et non ambigua divinitas sit. *Prose.*

81. Nihil enim in rebus Dei, nisi natum eternum conseruit. Natum autem non post aliud, sed ante omnia, ut nativas tantum testetur auctorem, non præpostulum aliud in auctore significet. *Ibid.*

82. Non naturali necessitate ductus Pater genuit Filium, sed mox ut voluit, sine tempore et immensitate ut ex eum genitum demonstravit. *De Synodis*, verbo *Consequens*, art. 24.

83. Omnibus creaturis substantiam voluntas Dei attulit sed naturam Filio dedit ex impossibili nee noua nata substantia perfecta nativitas. *De Synodis*, art. 25.

84. Sicut in Patre et Fili credere duos Deos, impium est : ita Patrem et Filium singularem predicare, sacrilegum est : nihil in eis novum est, nihil alienum, nihil separabile. *Prose.*

85. Deum ex Deo quod in similitudine generis unum sint negare, blasphemum est. Lib. 7, *de Trin.*

86. Sicut Pater natura est Deus, ita natura generit Filium, et hanc genitutem aeternam, ineffabile est. In *Summa sent.*, tract. 4, cap. 7.

87. Quomodo Filius sit genitus impossibile est scire, mens deficit, vox sicut, non hominis tantum, sed et angelorum. Credere jubemur, discire non permittitur. *Ibid.*

88. Christus nec finem habet, nec principium : sed et sine Patre fuit in terris, et sine Matre in celis. Super *Genes.*, cap. 14.

89. Non ex tempore aliquod initium habet, qui est ante secula : non aliqua factura est, quae tem-

poribus excludatur : sed in Patris natura manens semper, absque initio inventur, qui coeternus est Genitori initium non habenti. Homil. *de Fide in Christo*.

S. JOANNES
DAMASCEN.

90. Dei Filius semper cum Patre et in Patre erat semper, ac sine ullo principio ex ipso generatus. *Prose.*

91. Neque enim Pater unquam fuit, quin Filius quoque esset : verum simul Pater, simul Filius qui ex ipso genitus est.

92. Neque etiam Pater vocari potest, qui Filius caret : nam si Filius aliquando earum, Pater certe non erat : Et si postea Filium habuit, posse quoque Pater factus est : cum ante Pater non esset, qua blasphemia nulla gravior excogitari potest. Lib. 4, *de Fide orthodoxa*, cap. 8.

93. Nefas est dicere Deum naturali fecunditate caruisse, cum fecunditas in eo posita sit, ut ex seipso, id est, ex propria essentiā prole natura simile edat. *Ibid.*

94. Cum de Filii generatione agitur, tempus intercessione dicere, impium est, aut Filii substantiam Patre posterioremodum constituire. *Ibid.*

95. Unigenitus dicitur Filius, quia solus ex solo Patre singulari modo genitus est. *Prose.*

96. Neque enim illa alia generatio est, cum nec Filii dei generatione comparari possit, cum nec alius dei Filius est. *Ibid.*

97. Filius dei perfecta nativitas neccepit esse. S. ISIDORUS
HISPALENSIS.

98. Non naturali necessitate ductus Pater genuit Filium, sed mox ut voluit, sine tempore et immensitate ut ex eum genitum demonstravit. *De Synodis*, art. 24.

99. Sicut Mater sine exemplo, genuit auctorem suum : sic ineffabiliter Pater genuisse credendum est coeternum. *Prose.*

100. De Matre natus est, qui ante jam fuit : de Patre, qui aliquando non fuit. Hoc fides credit, intelligentia non requirat ; non aut invenit inventum patet incredibile, aut repertum non credit singulare. Lib. 2, *de Divin. inst.*, cap. 9.

101. Verus Deus est Filius dei, totum habens ex Patre quod Pater est, nullo exordio temporis, nulla varietate mutabilis : nec ab uno diviso nec ab Omnipotente diversus, semper unigenitus. *De Resur. Dom.*

102. Pater gignit Filium, et spirat Spiritum sanctum : filius gignitur a Patre, et una cum Patre spirat Spiritum sanctum, et sic Spiritus sanctus

S. LEONI.

tus spiratur a Patre et Filio, Lib. 2, *Enchirid. parvular.*, cap. 10.

103. Pater qui genuit Filium, non potest esse ipse Filius, quem genuit : et Filius qui genitus est a Patre, non potest esse ipse Pater, a quo genitus est. *Ibid.*

104. Generatio Filii Dei de Deo Patre, exemplar et veritas est cuiuslibet hujuscemodi productionis naturalis. *Ibid.*

S. MAXIMUS
EP. TAURIN.

105. Bis natus est Dei Filius, sed ex duabus nativitatibus, Dei scilicet et hominis, scipsum unigenitus Patris, atque esse hominem unum esse volunt Deum. *Homil. 4, in Natali Dom.*

106. Generatio Christi si enarrari non potest, credi potest : si linguis deficit, fides proficit : magnus enim profectus est fidelis, cum tantum de Deo suo concepit, quantum sermo non potest parturire. *Ibid.*

S. JOANNES
CHRYSOST.

107. Generatio Dei initium non habet, nescit finem, non admittit excessum ; sed in genitore genitus permanero persistit. *Serm. 61.*

108. Non conceptione temporum, non passione viscerum : sed Pater Filius generat nobis, dum revelat. *Serm. 62.*

PETRUS
LOMBARDUS
MAG. SENT.

109. Filius, qui est divinitas, natus est de Patre, qui est natura divina. Lib. 1, *Sent.*, dist. 5.

110. Nihil habet Filius, nisi natus, id est, nihil habet secundum quod Deus est, nisi quod nascentem accipit, et ipsis nascentem Patris in se sub sistente naturam habuit. *Ibid.*

111. Ceterum est Christus esse filium substantie Patris, et de substantia Patris genitum. *Ibid.*

112. Generatio Filii semper est, nec praeterit, non futura est, quia aeterna est. *Ibid.*, distinct. 9.

ROBERTUS
BELLARM.

113. Nihil lucidius, nihil clarius, nihil splendidius generatione divina, qua lumen de lumine, Deus versus de Deo vero generatur. Conc. 2, *de Nat. Dom.*, part. 2.

RUPERT.
ABB.

114. Dei Verbi generationem geminam esse constat : alteram quae divinitatis, alteram quae humanae est. Lib. 4, super *Genes.*, cap. 2.

S. THOMAS
AQUINAS.

115. Filius Dei proprius et vere filius, non est ex nihilo, sed ex tota substantia Patris genitus. Part. 4, quast. 41, art. 3.

116. Necesse est quod Pater generando Filium, non naturae in ipsum transmiserit, sed totam naturam ei communicaverit, partem remanente distinctione solum secundum originem. *Ibid.*

117. Nullus modus processionis aliquius creatura perfecte representat divinam generationem. *Ibid.*

118. Anima cogitando generat verbum suum, sic, et Filius Dei nihil est aliud quam verbum

GLORIA BONA.

Dei : non sicut verbum exterius prolatum, quia illud transit : sed sicut verbum interius conceptum, et ideo ipsum Verbum Dei est unius naturae cum Deo et regale Deo. Opus. 6, super *Symbol. Apost.*, art. 2.

119. Impossibile est divina Generationis soire secretum : mens deficit, vox silet. Serm. 7, *Dom.*

1, *Advent.*

120. De Deo nascitur Deus, de ingenito unigenitus, de solo solus, de toto totus, de vero verus, de perfecto perfectus. Serm. 4, *de Filiis Dei gener.*

121. De Deo nascitur Deus, totum Patris habens, nihil derogans Patri, alter retinet in altero, cuiusvis gloria communis est honor, quia quod et filii, Patris est, quod Patri, amborum. *Ibid.*, serm. 3.

SENTENTIA PAGANORUM.

122. Non convenit quod Deus existat solus namque non producat aliud ens nobile receptaculum ab isto, intellectus videlicet : sic etiam non decet quod solus intellectus extet, et non subsistit opus recipiens ejus luminis splendorem. Lib. 7, *Theolog.*, cap. 2.

123. Pater omnium intellectus, vita et fulgor TRISMEGI. exists hominem sibi similem procreavit, atque ei tanquam filio suo congratulatus est : pulcher enim erat, Patrisque sui fecerat imaginem. Lib. de *Potest.* et *Sap. Dei*, cui titulus *Pimander*, cap. 4.

GLORIA BONA.

Definitio. Gloria est effectus honoris et laudis ; quia ex hoc quod testificamur de bonitate alius, clarescit bonitas ejus in notitia plurimorum, et hoc est gloria. Part. 4, tit. 5, *de Justitia*, cap. 10, § 1, Thomas Aquinas, 2, 2, quast. 103, art. 2, ad 3.

Gloria est iudicium hominum bene de hominibus S. AUGUST. opinantium. Lib. 5, *de Civit. Dei*, cap. 42.

Gloria est celebre praeconium, et frequenta laudatio. Super *Psalm.* xxvi, vers. ultimo.

Gloria est laus facta, celebrativa multorum. Super *Psalm.* vers. 8.

Gloria est multorum ore celebrata laudatio. Super *Psalm.* cxxix, vers. 5.

Gloria est honorum actuum frequentata laudatio. HUGO CARD. Gloria est aliecius magnifici late patens praecolum ; ore multorum celebrata laudatio ; clara eum laude notitia. Super *Luc.*, cap. II, *Mystice*.

Gloria est frequens de aliquo fama cum laude. CICERO. Lib. 2, *Invent. rhetor.*

GLORIA BONA.

— 207 —

GLORIA BONA.

Divisio. Triplex est gloria : prima temporalis, secunda spiritualis, tertia aeternalis : prima est vana, et ideo fugienda ; secunda bona, ideo tenenda ; tertia optima, ideo appetenda. Serm. 4 de *Uno mart.*

SENECA. *Differencia.* Quid inter sit gloriam et claritatem, dicam : Gloria multorum judicis constat, claritas bonorum tantum. Epist. 102,

SENTENTIA PATRUM.

S. VINCENT. FERRAR. S. ZENO EP. ET MART.

124. De Deo nascitur Deus, totum Patris habens, nihil derogans Patri, alter retinet in altero, cuiusvis gloria communis est honor, quia quod et filii, Patris est, quod Patri, amborum. *Ibid.*, serm. 3.

SENTE. 125. Isti qui in deliciis, qui in luxuriis, rapinis, questibus, honoribus studia posuerunt sua, specatores magis gloriae, quam prelatores sunt. *Prose.*

126. Habent enim lucrum laboris, fructum vero virtutis aut glorie non habent. *Ibid.*

127. Gloriam et honorem boni non debet sequi virtus, sed ipsa virtutem. Lib. 5, *de Civit. Dei*, cap. 12.

128. Paucorum virtus ad gloriam et honorem vera via est. *Ibid.*

129. Non potest gloriari veraciter, nisi qui extrinsecas gloriae perfectly respuerit. In *Speculo discipl.*, part. 2, cap. 6.

130. Gloria christianorum, Dei preceptum est. S. EPHREM.

131. Gloria christianorum, apostolorum est atque prophetarum doctrina.

132. Gloria christianorum, humilitas animi est, spiritus pauperum atque obedientia.

133. Gloria christianorum, est psalmodia cum compunctione.

134. Gloria christianorum, est plementia cum lacrimis.

135. Gloria christianorum, adveniarum est et peregrinarum receptaculum atque compassio.

136. Gloria christianorum, est tribulationes sufferte et non indignari. *De Amore pauper.*

137. Quid diffugit gloriam, quia plus additur, dum timetur ? Homil. de *S. Maximo*.

138. Tanta est gloria, quam accipimus, quiq; gloria (qua est a solo Deo) non requiriunt, vana est : sed haec est vera gloria, que est a spiritu recto.

139. Non recti, sed perversi est animi, ante querere gloriam, quam exercere virtutem. *Prose.*

140. Que sine virtute est gloria, profecto indebita venit : præproperate affectatur, et periculose captatur.

141. Virtus gradus est ad gloriam, virtus mater gloriae est, sola est cui gloria iure debetur, et secum impenditur. Serm. 4, *de S. Victore*.

142. Tutor sua cuique gloria, dum habet eam in semetipso et non in altero. Serm. 25, super *Cant.*

S. BONAV.

143. Non est quod confundatur in verbo gloriae, cui multa materies gloriandi est. *Ibid.*, serm. 68.

144. Omnis gloria Sanctorum intus, non foris est : hoc est, non in flore feni, aut in ore vulgi, sed in Domino. *Ibid.*, serm. 68.

145. Genus clarum, corpus aptum, forma elegans, ingenium velox, eruditio utilitas, et honestas morum, gloriose sunt. Epist. 104, *ad Magistr. Gallorum*.

146. Due sunt gloriae : est gloria prima, est gloria secunda. Prima virtus, secunda beatitudinis : una in via, alia in patria. Epist. *ad Quemdam*.

147. Non est gloriandum in mundi gloria, quae est vilissima et mendacissima et maligissima : sed in divina gloria qua est nobilissima et statibilis et veracissima. Serm. 4, *de S. Andrea*.

148. Gloria sicut umbra sequitur fugientem, et fugit insequente. Lib. 4, *de Profectu retigio*,

cap. 9.

149. Non potest gloriari veraciter, nisi qui extrinsecas gloriales perfectly respuerit. In *Speculo discipl.*, part. 2, cap. 6.

150. Gloria christianorum, Dei preceptum est. S. EPHREM.

151. Gloria christianorum, apostolorum est atque prophetarum doctrina.

152. Gloria christianorum, humilitas animi est, spiritus pauperum atque obedientia.

153. Gloria christianorum, est psalmodia cum compunctione.

154. Gloria christianorum, est adveniarum et peregrinarum receptaculum atque compassio.

155. Gloria christianorum, est tribulationes sufferte et non indignari. *De Amore pauper.*

156. Quid diffugit gloriam, quia plus additur, dum timetur ? Homil. de *S. Maximo*.

157. Tanta est gloria, quam accipimus, quiq; gloria (qua est a solo Deo) non requiriunt, vana est : sed haec est vera gloria, que est a spiritu recto.

158. Non recti, sed perversi est animi, ante querere gloriam, quam exercere virtutem.

159. Que sine virtute est gloria, profecto indebita venit : præproperate affectatur, et periculose captatur.

160. Virtus gradus est ad gloriam, virtus mater gloriae est, sola est cui gloria iure debetur, et secum impenditur. Serm. 4, *de S. Victore*.

161. Tutor sua cuique gloria, dum habet eam in semetipso et non in altero. Serm. 25, super *Cant.*

S. GREGOR.

162. Ille vere gloriatus est, qui dum seipso perfruuntur, accidentis laudis indigens non est. MAGNUS.

163. Illa sine dubio est vera gloria, quam nullum

lius modestie obtenebrat ponit. In *Septem Psalm.* *Penit.*, super *Psalm.* n. vers. 14.

36. Ille vere gloriatus est, qui non de temporali potentia, sed pro Christi nomine de sua passione gloriatur. Lib. 6, in *Registro*, indic. 45, cap. 169, epist. 5, ad *Cyriacum episcopum Constantino-*

poli.
37. Difficile, imo impossibilis est, ut et in coelo, et in terra appareat quis gloriatus. Epist. 34, ad *Julian.*

38. Nullus labor durus, nullum tempus longum videri debet, quo gloria eternitatis acquiratur. Epist. 4, ad *Demetriad.*

39. In uso debet esse quod praemium generat, et opabile quod gloriari parit. Epist. 6, ad *Ani-*

cum.

40. Magna gloria est, de imis ad summa crescere, de nihil ad maxima pervenire, de limo ad eolum, de servito ad regnum. Super *Epist.* ad *Rom.*, cap. v, in illud: *Sed et gloriamur.*

41. Duo quedam sunt omnibus necessaria: justitia et gloria. Justitia in mundo, gloria in celo: justitia in merito, gloria in premio. Serm. 58, ad *Divers.*

42. Mellor est gloria propriis conscientias, quam vana gloria lauds humanae. Super *Ecclesiasten*, cap. x.

43. Revera non erunt socii in gloria, qui non incurvant esse socii in miseria. Super *I Cor.* 1.

44. Gloria cuiuslibet hominis est sanctitas vita. Lib. 5, de *Contemptu mortis*, cap. 6.

45. Quanta gloria magnitudine foruntur virtutis ascesco! Homil. 25, super *Genes.*

46. Gloria que ad hominibus immitatur, brevi subveritur: gloria autem Dei immobilia manet in perpetuum. Homil. 4, de *Fide Avea.*

47. Multi a periculis liberantur, gloriatos tamet vitam non habent: ali et contra, gloria quidem et claritate fruuntur, periculis tamen ab hominibus non carent. *Ibid.*

48. Si glorificari cupis, gloriari despice, et omnes antecelles gloria. Homil. 4, super *Math. Oper. perf.*

49. Ad acquirendam gloriari, contraria est omnino ostentatio: nam ad quod festinanter pergitur, Domini, imo et cum his etiam homines laudatores habet. Homil. 28, super *Joan.*

51. Plus glorie ex fide, quam ex operibus ad Deum ridit: qui enim ex operibus gloriatur, propriae labores ostendit: qui vero in eo gloriatur quod Deo fidem habeat, multo majorem gloriandi

occasione ostentare potest, quia Deum ei glorificat et magnificat. Serm. 8, super *Epist. ad Rom.*

52. Si vis gloria fulgere, gloriari contemne: sin gloriari sceleris, gloria excides. Homil. 29, super II, *Cor.*

53. Quemadmodum dives est, non qui multis, sed qui nullo egit: ita gloriatus est, non is qui glorie amans est, sed illius confessor. *Ibid.*

54. Gloria illa sola permanet, qua naturalis est, qua in intimis conditur. Homil. 2, super *Epist. ad Tit.*

55. Non prohibeo gloriari appeti, sed illa volo ambiarum gloria, que vera est, que ex Deo est. *Ibid.*

56. Nihil vera gloria felicissima, nihil beatissima cui majori desiderio studendum sit. Homil. 5, super *Epist. ad Titum.*

57. Hominis gloria est fides recta, zelus in Deum, caritas, humilitas, mansuetudo, assidua oratio, eleemosynae, et cetera universa virtutis membra. Homil. 7, de *Penit.*

58. Quanto quis acerbius passus fuerit, tanto magis gloria exressit. Homil. 22, super *Epist. ad Hebr.*

59. Contemne gloriari, et eris gloriatus. *Ibid.* homil. 25.

60. Nequit alio pacto acquiri gloria, quam gloriari fugiendo. Nam donec eam persequeimus, fugit nos: quando vero eam fugimus, persequebitur ipsa nos. Serm. 7, super *Epist. ad Philip.*

61. Sola virtus preclarum, et nunquam intermoriturum gloriari obtinet: que nec vetustati cedit, nec oblitione conteritur, nec marcescit: verum recentem semper ac vegetam et florentem habeat propaginem. Lib. 2, epist. 286, ad *Philonen.*

62. Bona gloria est ei, qui ad laborantium et oppressorum subdidit et defensionem ea uituit. *Ibid.*, lib. 3, epist. 172, ad *Arsenoph.*

63. Gloria insipientis, malitiam reddit illustris. *PHILIP JUD.* rem: sicut gloria justi, virtutem nobiliorem. Lib. de *Plant. Noe.*

64. Haec est verissima gloria, si non in se, sed in Domino quicquid gloriantur. Epist. ad *Rufin.*, cap. 2, de *Lob. arb.*

65. Prohibit coacta, Gloria nulla venit, sordeisque ingloria virtus. *PRUDENT. POETA.* In *Amortigera adversus Marcionitas.*

66. Is apud homines gloriari adipisci dicitar, cujus nomen fama deferente multis immolescit. Cone. 42, super *Psalm.* xc, part. 2.

67. De Catone Salustius dicit, quod quo magis gloriari fugiebat, eo magis eum gloria sequeba- *S. THOMAS AQUINAS.* tur. 2, 2, quest. 32, art. 3.

68. Gloria corporis resultat ex gloria anime. Part. 3, quest. 49, art. 6.

69. Qui veram gloriam desiderat, temporalem non curat: et qui temporalem requirit gloriam, minus amare convincit celestem. Lib. 2, de *Imit. Christi*, cap. 6, sect. 2.

70. Omnes Sancti quanto altiores in gloria, tanto humiliores in seipsis, et Deo viciniores existunt. *Ibid.*, lib. 3, cap. 58, sect. 8.

71. Quicunque movere aliena bona gloria, currit post honos, et elaboret ut apprehendat, et ut praecedat, tantum ut sine labore contendat. Homil. 43.

72. Nisi Deus glorificaverit hominem, gloria hominum nunquam stat. Lib. 5 libell. 8, num. 15.

SENTENTIA PAGANORUM.

73. Gloria est cum virtus a cunctis existimat. Lib. 1, *Rhetoric.*, cap. 5.

74. Nihil vera gloria dulcissima, nihil charius, nihil optatius. Orat. 47, *Philipp.* 5, num. 50.

75. Decus vera glorie in virtute postume est. Lib. 10, epist. 42, ad *Plancum.*

76. Gloria est solida quedam res et expressa, non adumbrata; sed virtuti consona. Lib. 3, *Tusc.* quest. num. 3.

77. Ex omnibus praemissis virtutis, amplissimum est premium, gloria haec una, enijs gradibus homines in celum ascendere videntur. Orat. 38, pro *Mitiae*, num. 97.

78. Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur: flcta vero omnia celeriter tangunt flosculi decidunt: qui igit adipisci veraque gloriari volent, justifie fungatur officiis. Lib. 2, de *Offic.*

79. Sequi gloria, non appeti debet: nec si casu aliquo non sequatur, idcirco quod gloriari non meruit, minus pulchrum est. Lib. 4, epist. 8, ad *Pompeium Saturnum.*

80. Honor et gloria satietate languescit. Lib. 4, epist. 16, ad *Septimum Clarum.*

81. Patet omnibus honoris et glorie campus. In Panegyr. de *Troyano augusto.*

82. Gloriam umbra virtutis est, etiam invitox comitatur. Prose.

83. Quemadmodum umbra aliquando antecepit, aliquando sequitur: ita gloria aliquando ante nos est, visendamque se prebet: aliquando in averso est, majorque quo senior, ubi invida secessit. Epist. 79.

84. Nihil per se gloriandum, sed quidquid virtus tractat, gloriandum facit. Epist. 82.

85. Ileum quam difficile est glorie custodia! In suis Prose.

86. Sapientis viventis quidem parva est apud homines opinio, defuncti vero gloria praedicatur. Sent. 56.

87. Virtus uberrimum alimentum est verus honor et gloria. Lib. 2, *Dictor. memorabil.*

VALERIUS MAXIMUS.

cap. 1. Vide etiam tit. *Gloria vana*, sent. 5, 136, 146; *Virtus*, sent. 238.

Etymologia. Gloria mundana non habet substantiam, et ideo inanis et vana dicitur, quia cito evanescent. Super II ad *Cor.* cap. 41.

Definitio. Inanis gloria nihil aliud est quam au-

rium inflatio vana, que haberit vix potest sine invidia. Serm. de *Quinque negotiis.*

Inanis gloria est amor laudis proprie, propter excellentiam apparentem. Part. 4, *Centoquin.* s. BONAV.

sent. 18. *Vana gloria est placendi desiderio motu utriusque hominis incompetens agitatio. De Fruct. carnis et spiriti*, cap. 4.

Inanis gloria est, que de bono quod non habet querit laudes hominum. Super III *Reg.*, cap. xi.

Conodoxia est simplicitatis amissio, factaque insti-

tuatio. Gradu 21. *S. JOAN. CLIM.*

*Vana gloria est vitium, quo quis solum aut principi capitaner querit in actibus suis vane laudari. Part. 4, in *Descript. terminor.* cap. *Temperantia.**

Vana gloria est recessus a scopo divino, et ad scopus secundum quam diuinum transiit. Contra 3, de virtute et vito, cap. 65.

*Inanis gloria est animi perturbatio ratione contraaria, que omnibus virtutis operibus facile implicantur. Orat. 7, de *Inani gloria.**

Gloria mundana, vanum et volatile quiddam est, senariaque mobilis. Epist. 123.

Productio. Inanis gloria, cum plene menteceperit, mox septiformem in illa nequitum gignit inobedientiam, jactantiam, hypocrisim, contentionem, pertinaciam, discordiam, et novitatis presumptionem. Prose. 2, ante *Mission.*

Vana gloria voluntatis, ire, et mororis procreatrix est. Adhortat. 1.

*De inani gloria, inobedientiam, jactantiam, hypocrisi, contentione, pertinaciem, discordiam, et novitatis presumptionem oruntur. Lib. 31, *Moral.*, cap. 17, super illud: Job., xxxix: *Exhortationem ducum.**

In vane gloria comitatu, sunt hypocrisis, inobedi-

entiam, jactantiam, novitatum presumptio, ar-

rogantia, loquacitas, pertinacia. De Fruct. carnis et spiriti, cap. 4.

Venit dum revererit, natus alis in sublime sub-

vectus est; et consummata inanis gloria, super-

biem parit, que malorum omnium dux, prin-

cips, et consummatio est. Grada 21.